

Føringar og prioriteringar i statsbudsjettet

I det følgjende vil det bli redegjort for konsekvensene av forslag til statsbudsjett for Molde kommune.

De frie inntektene vil øke fra 2 054,1 mill. kroner, som er anslaget for 2022 (korrigert for særskilt koronakompensasjon), til 2 142,9 mill. kroner i forslag til statsbudsjett. Dette er en økning på 88,8 mill. kroner. Molde kommunes handlingsrom ut fra forslag til statsbudsjett kan anslås som i tabellen under. Her vises først økte inntekter, og deretter ulike økningar i utgiftene.

Molde kommunes handlingsrom ut fra forslag til statsbudsjett

Hele 1 000 000

Molde kommunes handlingsrom ut fra forslag til statsbudsjett	2023
Økning i frie inntekter	88,8
Lønns- og prisvekst 2023	76,0
Manglende kompensasjon økt lønns- og prisvekst 2022	27,5
Demografi	6,3
Pensjon	2,0
Økt arbeidsgiveravgift på lønn over 750 000	1,6
Endring i oppgaver og innlemmingar	10,8
Realvekst samlede inntekter	-35,4

Som tabellen viser øker utgiftene mer enn inntektene til neste år. Det vil si at vi får et negativt handlingsrom på 35,4 mill. kroner. Det betyr at vi må finne inndekning for dette beløpet i egen drift i 2023. De ulike postene er forklart under.

Lønns- og prisvekst (kommunal deflator)

Lønns- og prisveksten for 2023 er anslått til 3,7 prosent. Det forutsettes i statsbudsjettet at rammetilskudd og skatteinntektene skal finansiere 76,0 mill. kroner av lønns- og prisveksten. Resten skal dekkes av de andre inntektene som brukerbetalingar, eiendomsskatt med vidare. Det som er den store utfordringen for neste år og de kommande årene, er at vi ikke har blitt kompensert for økt lønns- og prisvekst i 2022. Anslaget for 2022 er økt fra 3,7 prosent i revidert nasjonalbudsjett, til 5,3 prosent. Dette skyldes alene økte priser (høy inflasjon). Dette blir ikke kompensert i forslag til statsbudsjett for 2023. I tillegg kan det være at prisene vil øke mer enn anslått, og gi en ytterligere ubalanse både i 2022 og 2023. Skulle anslaget treffe, vil utgiftene øke med 27,5 mill. kroner til neste år. Dette må dekkes gjennom utgiftsreduksjonar for kommunen. Dette er hovedårsaken til at forslag til statsbudsjett ikke dekker kommunens økte utgifter.

Demografi

I forslag til statsbudsjettet benyttes et anslag på økte demografiutgifter og hvor mye av dette som må dekkes av de frie inntektene. Disse anslagene er bedre på makronivå (landet) enn for den enkelte kommune. Vi har derfor valgt å gå over til en demografimodell som tar utgangspunkt i faktisk utvikling i Molde kommune. Denne gir oss bedre eller mer riktige tall for, men vi ligger da litt bak utviklingen siden vi må bruke tall fra 2021. I 2021 økte utgiftene til demografi med 6,3 mill. kroner i Molde kommune. Budsjetttrammene er kompensert for dette i budsjett 2023. Anslaget i statsbudsjettet er 11,5 mill. kroner, men dette har mye usikkerhet i seg.

Pensjon

I statsbudsjettet forventes det en liten nedgang i pensjonsutgiftene til kommunene. Dette er makrotall.

Våre tall fra våre pensjonsleverandører viser en samlet økning på 2,0 mill. kroner. Dette er begge prognoser som kan endre seg. Vi legger til grunn tall fra våre pensjonsleverandører i vårt budsjett.

Økt arbeidsgiveravgift på lønnsinntekt over 750 000 kroner

Det er også foreslått at arbeidsgiveravgiften for lønnsinntekter over 750 000 kroner skal økes med 5 prosent. Det betyr at kommunen må betale 19,1 prosent arbeidsgiveravgift på det meste. Det er usikkert om dette gjelder kun lønnsinntekt eller om det også gjelder tilhørende pensjonsutgifter. Dette vil anslagsvis gi kommunen økte utgifter på 1,6 mill. kroner i 2023.

Endring i oppgaver og innlemminger

Til slutt ligger det inne i de økte inntektene at vi får endring i oppgaver gjennom forslag til statsbudsjett. Disse er kommentert under og vil gi økte utgifter på 10,8 mill. kroner neste år. Men vi blir kompensert 12,7 mill. kroner. Forskjellen ligger i at det nå er lovfestet at barnetrygden skal holdes utenfor grunnlaget ved beregning av sosialhjelp. Dette innførte vi i 2022, og vi har allerede i 2022 lagt dette i budsjetttrammene.

Hele 1 000

Innlemming og oppgaveendringer	Landet	Moldes andel
Sentraladministrasjonen		
Universell utforming av IKT-løsninger 2022 engangskostnader	-35 258	-211
Synstolking - krav fra 2023	13 000	78
Oppvekst, kultur og velferd		
Barnehage: redusert makspris i foreldrebetaling fra 01.08.22	400 386	2 337
Barnehage: redusert makspris i foreldrebetaling fra 01.01.23	329 150	1 921
Barnehage: gratis plass fra tredje barn i familien	20 000	117
Barnehage: redusert pensjonspåslag til private barnehager	-52 991	-316
Barnehage: bortfall av økonomisk tilsyn i private barnehager	-2 000	-12
Skole: flere elever i private skoler	-106 288	-2 260
Skole: ny opplæringslov, økonomiske konsekvenser	5 000	30
Skole: gratis kjernetid i SFO fra 01.08.22	795 379	4 593
Skole: gevinst ved nytt prøvegjenomføringssystem	-11 900	-71
Barnevern: godtgjørelse av sakkyndige og tolk overføres staten	-19 000	-113
Barnevern: samværsplan som følge av ny barnevernlov	31 500	169
Barnevernsreformen	497 751	2 812
NAV: økning i sosialhjelp som følge av redusert dagsats for tiltakspenger	17 629	88
NAV: lovfesting barnetrygd utenfor grunnlag for sosialhjelp	386 801	1 932
NAV: økning av veiledende sosialhjelpsatser	69 047	345
NAV: økt sosialhjelp knyttet til strømpriser i 2022	-311 100	-1 554
NAV: reduksjon i sosialhjelp, endring i regelverk for arbeidsavklaringspenger	-100 000	-597
Helse og omsorg		
Barnekoordinator, helårseffekt av endring i 2022	82 960	497
Nasjonale e-helseløsninger, uttrekk engangsbevilgning 2022	-8 296	-50
Nasjonale e-helseløsninger, betaling for forvaltning og drift	17 858	107
Økt basistilskudd til fastleger fra mai 2023	480 000	2 876
	2 499 628	12 717

I 2022 måtte kommunen legge om nettstedet og applikasjoner til Web Accessibility Directiv (WAD). Dette hadde med krav om universell utforming av IKT-løsninger å gjøre. Dette ble kommunene kompensert for i 2022, og det trekkes ut av rammetilskuddet i 2023. Fra 2023 må kommuner etterleve krav til synstolkning i WAD-direktivet. Vi får en liten økning i rammetilskuddet for å dekke utgifter til omlegging av nettløsninger i tråd med dette kravet.

Oppvekst, kultur og velferd

Her ligger det inne 17 ulike endringer. Det er tre endringer som går på foreldrebetaling i barnehage. To av disse gjelder maksprisen som reduseres til 3 000 kroner per måned fra 1. januar 2023. Videre blir det gratis barnehageplass fra tredje barn i familien. Molde kommune vil få mindre inntekter som følge av disse tre endringene og kompenseres med økt rammetilskudd på 4,4 mill. kroner. Det er to endringer knyttet til private barnehager. For det først ble økonomisk tilsyn med private barnehager flyttet fra kommunene til staten i 2022. Anslaget var for lavt, så kommunene trekkes ytterligere 2,0 mill. kroner i 2023. For det andre ble pensjonspåslaget, som skal legges til grunn i tilskuddet til private barnehager, redusert fra 1. januar 2022 fra 13 til 10 prosent. Men det ble innført en treåring overgangsordning for enkeltstående barnehager, for at endringen skulle skje gradvis for disse barnehagene. I 2023 reduseres pensjonspåslaget med en ny tredjedel og dette gir Molde kommune lavere utgifter. Samlet får Molde kommune et trekk på litt over 0,3 mill. kroner i 2023 til disse to endringene.

Innenfor skoleområdet er det foreslått fire endringer. Samlet vil disse fire endringer gi Molde kommune økt rammetilskudd på 2,3 mill. kroner. Gratis kjernetid SFO for første trinn ble innført høsten 2022, og får helårseffekt i 2023. Kommunene får videre en liten økning i rammetilskuddet for å begynne tilpasningen til ny opplæringslov allerede fra høsten 2023. Loven vil komme på høring våren 2023 og tre i kraft fra høsten 2024. Molde kommune har fått flere elever i private skoler, og får et økt trekk i rammetilskuddet som følge av dette. Til slutt er kommunen gitt et lite trekk knyttet til de gevinster som digitalisering av kartleggingsprøver har gitt kommunen. Dette er knyttet til et nasjonalt prøvegjennomføringssystem.

Det er foreslått tre endringer på barnevernsområdet. Samlet øker dette rammetilskuddet til Molde kommune med 2,9 mill. kroner. Største endringer er knyttet til barnevernsreformen der kommunene i 2023 får økt finansielt ansvar. Videre tar staten over finansieringsansvaret for sakkyndig og tolker i saker for fylkesnemndene. Dette gir et trekk. Den siste endringen er knyttet til at kommunene får en plikt til å utarbeide en plan for gjennomføring av samvær og kontakt med foreldre, søsken og andre nærstående.

Til slutt er det forslag om fem endringer innenfor sosialområdet. Molde kommune får som følge av dette økt rammetilskuddet med litt over 0,2 mill. kroner. Alle fem endringene er knyttet til sosialhjelpsutbetalinger for kommunen. Kommunene fikk ekstra midler slik at sosialhjelpsmottakere skulle få økt støtte for å kunne håndtere økte strømutfgifter i 2022. Dette trekkes ut igjen. Videre er det lovfestet at barnetrygden ikke skal inngå i grunnlaget for sosialhjelp. Dette har Molde kommune innført allerede i 2022. De statlige veiledende satsene for sosialhjelp ble økt særskilt fra 1. juli 2022. Kommunene kompenseres for helårseffekten av dette i 2023. Dagsatsen for tiltakspenger går ned og det forventes å gi økte sosialhjelpsutbetalinger for kommuner. Endringer i regelverket for avklaringspenger forventet å gi en reduksjon i kommunens sosialhjelpsutbetalinger.

Helse og omsorg

For helse og omsorg er det foreslått fire endringer. To av endringene er knyttet til finansielt ansvar for forvaltning og drift av nasjonale e-helseløsninger. Engangsbevilgningen for 2022 trekkes ut. Videre er det en ny bevilgning for å dekke forvaltning og drift av nasjonale e-helseløsninger i 2023. Det er innført lovkrav om at kommuner skal ha en barnekoordinator fra 1. august 2022. Kommunen kompenseres for helårseffekt i 2023. Til slutt økes basistilskuddet til fastleger fra 1. mai 2023. Det skal innføres et risikostjustert basistilskudd til erstatning for dagens knekkpunkt. Det risikostjusterte basistilskuddet skal ta hensyn til pasientenes behov for oppfølging ved å justere for alder, kjønn og helsetilstand.

